

LÄRUPPGIFTER

Läruppgifter är en av lärarens betydelsefulla metoder att få studerande att på ett pedagogiskt meningsfullt sätt att lära sig nya saker.

Läruppgifter är lärarens mest centrala metoder speciellt i nätbaserad undervisning. Med läruppgifterna påverkar man studierna, arbetet och lärande och handledningen sker med hjälp av dem. Läruppgiften är ordagrant en uppgift med inbyggda aktiviteter som styr och möjliggör lärande. Läruppgifter kan planeras för personer i olika åldrar och i olika lärmiljöer:

de kan finnas i nätbaserade studier, klassrumsundervisning, projekt eller lärande som sker på arbetsplatser och andra miljöer. Läruppgifterna strukturerar den planerade lärprocessen på samma sätt som lektionerna och föreläsningarna inom närstudier.

Läruppgiften kan likna en arbetsanvisning, med vilken den studerande styrs till aktivering, kunskapsprocessering och interaktion. Uppgiften kan vara en anvisning för arbete enskilt, i par eller i grupp. Uppgiften kan också vara en uppdragsgivning där studerande planerar arbetet inklusive alla arbetsskeden åt sig själv eller andra. Den bästa läruppgiften är en helhet som består av flera små uppgifter eller delprocesser som framskrider stegvis. Den kan byggas upp enligt principen a) inledningsvis...b) sedan...c) ...n) avslutningsvis... Då studerande ges möjlighet att framskrida i egen takt, blir uppgiften lagom utmanande för alla.

Med hjälp av läruppgiften handleds den studerande metodiskt att lära sig ny kunskap och nya färdigheter. Du kan styra innehållet, d.v.s. vilken kunskap den studerande bearbetar i uppgiften. Du kan styra informationssökning: var hittar den studerande informationen som uppgiften kräver? Du kan styra observationer och tankeprocesser: hur bearbetar den studerande information under arbetets gång? Du kan styra själva lärprocessen: hur handleds den studerande och vilken respons ges? Du kan styra arbetet: hur handleds den studerande handleds och vilken respons ges? Du kan styra gemenskapens eller gruppens verksamhet och gruppens teamsamarbete: hur målinriktat fungerar gruppen eller teamet?

Som lärare planerar du alltså pedagogiskt meningsfulla och betydelsegivande läruppgifter och arbetsanvisningar till dina studerande. Med hjälp av läruppgifterna och metoder som används i uppgifterna, kan du främja och handleda lärande, observationerna, tolkningen och bearbetningen av kunskap hos den studerande. Du kan bifoga tydliga arbetsanvisningar och planer för hur det lönar sig att framskrida. Med hjälp av arbetsanvisningarna och läruppgifterna kan dina studerande framskrida steg för steg och nå lärandemålen. På detta sätt utvecklar de sin förmåga att lära sig, att lära sig att lära sig och sina arbetsfärdigheter. Du beskriver lärmålen i läruppgiften, och detta leder till att den studerande känner till målen, förstår varför uppgiften görs och vilket syftet med uppgiften är. Under

lärprocessen och som ett resultat av det får den studerande insikter och kunnande som kan ses som ett bredare begrepp av kunskap.

Fråga dig vad man kan sträva efter med lärande? Här kommer några beskrivningar:

De studerande lär sig förmågan att göra något.

De studerande behärskar och kommer ihåg information – har förmåga att lära sig

De studerande blir tänkare – har förmåga att tänka

De studerande blir sakkunniga – har förmåga att delta i kulturen

Läruppgifter kan planeras för enskilda pedagogiska situationer eller som delprocesser till olika skeden av en lärprocess. Utgångspunkten för planeringen av läruppgifter är alltid kontexten för verksamheten. Det är viktigt att konstatera hur man nått denna punkt, vad man strävar efter och vad som kommer att hända efter detta skede. Processen kan innehålla olika typer av uppgifter som fördjupas stegvis och processen styr mot djuplärande. Uppgifterna som ska bearbetas eller lösas under processen främjar kunnandet då läruppgifterna kopplas ihop till en stegvis fördjupad problemlösning. På detta sätt förbereder och hjälper den tidigare uppgiften ett lyckat resultat i följande uppgift.

Lärprocessen består av olika skeden eller delprocesser. En enskild delprocess kan betraktas som en s.k. lärsituation. En lärsituation motsvarar en traditionell lärenhet, det vill säga en lektion.

Dellärprocesser och lärsituationer bildar helheter av lärprocesser. Som lärare skapar du en bredd för verksamheten med hjälp av lärprocesser eller helheter som består flera lärsituationer. Under dellärprocesserna påverkar du lärandet i form av läruppgifternas uppdragsgivning, valt material och valda metoder, arbetsanvisningar, utvärderingsbeskrivningar och handledning.

Hurdana är goda läruppgifter?

För det första väcker de intresse för ämnet

De aktiverar och motiverar den studerande

De tar upp den studerandes tidigare uppfattningar

De utgår från problemlösning

De styr kunskapsbyggande

De styr utvecklingen av nya färdigheter

De styr utvecklandet av arbetsmetoder och arbetssätt

De är kommunikativa: t.ex. dialoger, debatter, paneler, diskussioner på nätet

De handleder och styr utvecklandet av teamfärdigheter

De är reflekterande

Det är krävande att planera utveckling av kunnande. Med hjälp av lärprocesser styr du de studerandes verksamhet för att de ska nå lärmålen och utveckla sitt kunnande. Verben spelar en

viktig roll då man ger uppdrag med syfte att skapa kunskande. Med sådana verb som t.ex. observera, fokusera eller tolka; aktivera, processa kunskap, interagera eller stiga till en högre kognitiv nivå kan man beskriva hurdan verksamhet man vill åstadkomma för att nå lärmålen.

Det lönar sig att bygga upp lärprocessen i flera skeden, för att möjliggöra att den tidigare uppgiften fördereder inför följande uppgift. Du främjar lärande genom att delar uppgifterna i mindre delar. Till exempel betrakta...och fundera...och sök efter det...och planera...sedan...utarbeta...och presentera eller demonstrera. Varje studerande kan framskrida i egen takt och uppgifterna blir möjligast optimala eftersom den enskilda individen kan använda tiden enligt eget behov för att göra uppgifterna. Den studerande kan påskynda takten eller vid behov stanna upp för en längre tid vid någon speciell punkt.

Jag har listat verb med vilka man kan öka verksamhet som främjar lärande. Du kan använda dem då du planerar läruppgifter.

Planering av verksamhet som främjar lärande med hjälp av verb:

Verb kopplade till att OBSERVERA t.ex. se eller betrakta, lyssna, förnimma, rör, smaka, lukta, observera eller granska, ögna eller skumma

Verb kopplade till att TOLKA, t.ex. svara eller besvara, tolka, begrunda eller fundera, diskutera, berätta, skriv, teckna, beskriva, sammanfatta, namnge, lokalisera och välj

Verb kopplade till att PROCESSERA KUNSKAP, till VERKSAMHET, till INTERAKTION, är t.ex. följ, jämför, uppskatta, analysera, räkna, lös, ställ, föreslå, kombinera, skilj åt, bedöm, redogör, fatta beslut, reflektera, förklara, sök, skapa, bekanta dig med, erinra, ställ frågor, organisera, planera, teckna, beskriv, dokumentera, bygg upp, använd, dela, berätta, styr, ge råd, presentera och diskutera

Dessutom har du till ditt förfogande alla verb kopplade till ämnet och kunnandet i läroplanen.

Att skapa en läruppgift är kommunikation. Verksamheten får ramar och struktur då flera personer instrueras. På arbetsplatser ger man ofta anvisningar muntligt. Med tanke på arbetslivet lönar det sig för dig att utveckla de studerandes färdigheter att lyssna på uppdragsgivning och själv ansvara för att anteckna anvisningarna om studiernas framskridning och element. Läruppgiften kan ges samtidigt både muntligt och skriftligt. De webbaserade verktygen möjliggör detta och studerande kan läsa eller lyssna till anvisningarna flera gånger.

God kommunikationsförmåga hör till lärarens kompetensområden. Ju tydligare och mer specifik din kommunikation är, desto bättre möjligheter har dina studerande att förstå vad du förväntar dig av dem

i en läruppgift. Det är i synnerhet viktigt att kommunicera tydligt på nätet, eftersom varje deltagare ska kunna förstå anvisningarna. Meningarna ska vara tydliga, enkla och de får inte vara för långa. Anvisningar på webben ska helst vara mycket enkla och lätta. Vissa undersökningar om webb-baserade studier har visat att studerande helst söker information och anvisningar om vad de ska göra i en specifik situation. Studerande ögnar alltså igenom anvisningar snabbt och ytligt. Det lönar sig alltså för läraren att satsa på en tydlig pedagogisk kommunikation och bemöta de studerandenas sätt att fungera.

Du kan förenkla en läruppgift som är intellektuellt krävande. Du kan beskriva läruppgiften för de studerande på ett sätt som möjliggör att de avlägger uppgiften även med bristande grundfärdigheter. I synnerhet på nätet kan du stödja den studerandes möjligheter att utföra uppgiften genom att strukturera problemlösningsprocessen. Du kan handleda den studerande genom uppgiften med att utmana hen ständigt på gränsen till hens personliga kunskaps- och färdighetsnivå. Med detta avser man avståndet som finns mellan individens personliga problemlösningsförmåga och en färdighet som utvecklas med hjälp av yttre handledning och stöd. Denna typ av handlednings kallas för scaffolding och det har som syfte att leda den lärande mot att bemästra ny förståelse i sitt tänkande.

Detta verk av Hanne Koli är licensierat under en [Creative Commons Erkännande 4.0 Internationell Licens](#)

